

ประสิทธิผลของการบริหารกิจการคณะสงฆ์

The Effectiveness of the Sangha Administration

พระสมบัติ สุขทวีเลิศพงศ์ และ วรเดช จันทรศร
Phra Sombat Sukthaweeelertpong, Voradej Chandarasorn
หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยชินวัตร
Doctor of Public Administration Program, Shinawatra University

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพมีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาประสิทธิผลของการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของ คณะสงฆ์ เป็นกรณีศึกษาวัดในเขตจังหวัดนครปฐม 6 ด้าน โดยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างพระสังฆาธิการจำนวน 400 รูป จากพระภารพระสังฆาธิการจำนวน 1,273 รูป ผลการวิจัยพบว่าพระสังฆาธิการส่วนใหญ่มี อายุ 41 – 50 ปี มี พระชา 21 – 30 พระชา จบปริญญาตรีหรือเทียบเท่า จบนักธรรมชั้นเอกและไม่มีวุฒิทางเบรี่ญธรรม ประสิทธิผลของการบริหารกิจการคณะสงฆ์ พบร่วมกับ อยู่ในระดับมากในทุกด้าน ซึ่งได้แก่ ด้านงานสาธารณูปการ ด้านงานการปกครอง ด้านงานศึกษาสังเคราะห์ ด้านงานศาสนาศึกษา ด้านงานเผยแพร่ศาสนาธรรมและด้านงานสาธารณูปการสังเคราะห์ ผลการวิเคราะห์การทดสอบพหุคุณ สรุปได้ว่า ปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดประสิทธิผลของการบริหารกิจการคณะสงฆ์ หากที่สุดโดยลำดับได้แก่ ภาวะผู้นำของเจ้าอาวาส (X_1) คุณภาพการบริหาร (X_2) และการมีส่วนร่วมสนับสนุน (X_3) ตามลำดับ โดยมีสมการพยากรณ์ $Y = 0.759 + 0.4291 + 0.4212 + 0.4183$ ค่า R Square = 0.761 การวิจัยนี้ ได้ค้นพบทฤษฎีสำคัญที่ส่งผลให้เกิด ประสิทธิผลการบริหารกิจการคณะสงฆ์ คือ ทฤษฎีภาวะผู้นำ ทฤษฎีการบริหารและทฤษฎีการมีส่วนร่วมและได้สะท้อนให้เห็นว่าวัดยังมีการบริหารงานตามทฤษฎีองค์การในระบบปิด เพราะประสิทธิผลของการบริหารกิจการคณะสงฆ์ยังขึ้นอยู่ กับภาวะผู้นำของเจ้าอาวาสเป็นหลัก จึงควรที่จะเปิดการบริหารกิจการวัดให้มีผู้มีส่วนร่วมสนับสนุนจากสภาพแวดล้อม ภายนอกตามทฤษฎีองค์การระบบเปิดให้มากยิ่งขึ้น

คำสำคัญ: ประสิทธิผล, การบริหาร, คณะสงฆ์

Abstract

This is a qualitative research that has the objective of studying the effectiveness in the administration of ecclesiastical affairs by the Sangha committee, a case study of temples in the area of Nakornpathom province on 6 aspects, collecting data from a sample population of 400 abbots from a population of 1,273 Buddhist abbots. Research findings found that the majority of abbots are aged between 41-50 years, having experienced 21-30 Buddhist Lent periods, with bachelor's degree or equivalent, completed advanced level Dharma studies, and without Buddhist theological qualifications. Effectiveness in the administration of ecclesiastical affairs was found to be at a high level in every aspect, namely construction/renovation, administration, social welfare education, religious education, religious propagation, and public assistance. Results of multiple regression analysis concluded that factors leading to the effectiveness in the administration of

ecclesiastical affairs, accordingly ranked from the highest are as follows: the abbot's leadership (X_1), quality of administration (X_2), and supportive participation (X_3), whereby the predicting equation is $Y = 0.759 + 0.4291 + 0.4212 + 0.4183$, R Square value = 0.761 Research discovered important theories which brings about effective administration of ecclesiastical affairs, namely leadership theory, management theory, and participation theory; and also reflected that temples are still managed in accordance with the closed system organizational theory, since the effectiveness in the administration of ecclesiastical affairs continues to depend mainly on the abbot's leadership. Hence the administration of ecclesiastical affairs should be increasingly opened up with the open system organizational theory.

Keywords: effectiveness, administration, Sangha

บทนำ

ประเทศไทยในอดีตพระพุทธศาสนารวมทั้งการบริหารกิจการคณะสงฆ์มีขึ้นในยุคสมัยสุโขทัยโดยมีปรากฎอย่างชัดเจนในยุคสมัยกรุงรัตนโกสินทร์มีการจารึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษรในโครงสร้างอำนาจการปกครองคณะสงฆ์ เมื่อครั้งสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 4 ได้มีการตราไว้ในกฎหมายเตียรบาลกาลต่อมานาในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระองค์ทรงอนุเคราะห์ในการจัดระบบการปกครองคณะสงฆ์ขึ้นเป็นครั้งแรกด้วยการที่ตราพระราชบัญญัติคณะสงฆ์รัตนโกสินทร์ศก 121 (ร.ศ. 121) ต่อมานิสมัยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อนันตมหิดลรัชกาลที่ 8 ได้ทรงมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าให้ตราพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2484 โดยทรงยกเลิกฉบับแรกที่ใช้ในการปกครองนั้นก็เพื่อจัดระบบการปกครองคณะสงฆ์ให้คล้ายกับการปกครองฝ่ายอาณาจักรครั้นถึงรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ 9 ทรงมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้มีการตราพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ขึ้นใหม่ พ.ศ. 2505 ทรงยกเลิกพระราชบัญญัติคณะสงฆ์พ.ศ. 2484 และต่อมานี้ พ.ศ. 2535 ได้ทรงตราพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535 ซึ่งเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมจากฉบับที่ใช้อยู่ให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ทั้งสองฉบับนี้เป็นฉบับที่ใช้อยู่ในปัจจุบันที่ถือว่าเป็นรูปแบบการปกครองคณะสงฆ์ และเป็นหลักในการจัดระบบเป็นการปกครองคณะสงฆ์ด้วย และต่อมาก็ได้กำหนดให้มีกรรมการสามคนออกข้อบังคับวาระเบียบอ กติและออก

ประกาศโดยไม่มีขัดหรือแย้งกับกฎหมายและพระธรรมวินัย

วัดเป็นหน่วยงานปกครองและเป็นหน่วยงานดำเนินกิจการคณะสงฆ์รวมถึงกิจของพระศาสนาที่สำคัญที่สุด และเป็นฐานที่สำคัญยิ่งของคณะสงฆ์และยังเป็นราษฎรฐานสำคัญของพระพุทธศาสนา เป็นองค์กรหลักในการปกครองคณะสงฆ์ หลักเกณฑ์และวิธีการต่างๆ ตามบทบัญญัติเกี่ยวกับวัด มหาเถรสมาคมซึ่งเป็นองค์กรปกครองคณะสงฆ์สูงสุดได้มีบทบัญญัติตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ไว้ว่า วัดมีฐานะเป็นนิติบุคคลตามความในมาตรา 31 วรรคสอง และมาตรา 19 แห่งราชบัญญัติคณะสงฆ์ (พระบ.ค.คณะสงฆ์ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2535) วัดจึงได้รับความคุ้มครองจากบทบัญญัติตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิช และกฎหมายอื่นๆ รองรับ วัดทุกวัดในทั่วอาณาจักรไทยย่อเมื่อสิทธิและหน้าที่ตามบทกฎหมายดังเช่นบุคคลธรรมดาวeinและสิทธิและหน้าที่ในบางประการจะทำเองมิได้ วัดจึงต้องมีผู้แทนเพื่อใช้สิทธิและหน้าที่หรือการแสดงเจตนา ที่ต้องการกระทำการตามความเหมาะสมดังเช่นบทบัญญัติในพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ มาตรา 31 วรรคสาม ว่า “เจ้าอาวาสเป็นผู้แทนของวัดในกิจการทั่วไป” ดังนั้น เจ้าอาวาสเป็นทั้งผู้ปกครองวัดตามมาตรา 36 มีอำนาจตามมาตรา 37 และมาตรา 38 และเป็นผู้แทนวัดตามมาตรา 31 วรรคสาม ทั้งมีฐานะเป็นเจ้าพนักงานตามความในประมวลกฎหมายอาญาตามความในพระราชบัญญัติคณะสงฆ์มาตรา 55 และໄวยาวัจกรเป็นเจ้าพนักงานโดยตำแหน่งที่ให้การสนับสนุนตามความในประมวลกฎหมายอาญา เพราะเหตุนี้ตำแหน่งเจ้าอาวาส

จึงเป็นตำแหน่งที่สำคัญเป็นอย่างยิ่งในการบริหารกิจการ
คณะสงฆ์ให้เป็นไปด้วยดี

วัดจึงมีความสำคัญทางสังคมตั้งแต่อีตจนถึงปัจจุบัน เนื่องจากประเทศไทยมีประชาชนจำนวนมากนับถือพระพุทธศาสนาและที่สำคัญประชาชนส่วนใหญ่รู้ดับชั้นผู้ปกครองนับถือพระพุทธศาสนา จนกลายเป็นศาสนาประจำชาติ และส่งผลให้เกิดเป็นภารกิจทางวัฒนธรรมในทุกด้านของสังคมไทยวัดจึงเป็นสถาบันที่มีความสำคัญต่อประชาชนและวัดยังเป็นองค์การหลักทางพระพุทธศาสนา ก่อตั้งต่อ วัดเป็นที่พำนักอาศัยศึกษาเล่าเรียนและปฏิบัติตามพระธรรมวินัยเพื่อเป็นศาสนาทやりาในการสืบสานอาชญากรรมของพระภิกษุสามเณรต่อไปและเมื่อพิจารณาในทางสังคมจากอีตที่ผ่านมาแล้วจะพบว่าวัดในพระพุทธศาสนา มีความสำคัญต่อวิถีชีวิตของคนไทย หรือวิถีชีวิตในชุมชนและสังคมไทยเป็นอย่างมาก วัดเป็นสถานที่พำนักอาศัยเป็นที่ให้คำแนะนำทางจิตใจเป็นที่ให้คำปรึกษาปัญหาต่างๆ พระสงฆ์จะเป็นผู้นำห้องถินในการร่วมมือพัฒนาชุมชน วัดจะเป็นศูนย์รวมของชุมชนและเป็นสถานที่ในการประกอบพิธีกรรมต่างๆ ตามประเพณีทางพระพุทธศาสนา วัดเป็นศูนย์รวมจิตใจของประชาชนในชุมชนที่ช่วยให้เกิดความรัก ความสามัคคี ความสงบเรียบร้อย และการประพฤติที่ดีทำให้มีศีลธรรมในสังคม ที่สำคัญวัดมีส่วนในการควบคุมพฤติกรรมทางสังคมไม่ว่าจะเป็นด้านกฎหมาย และหลักของการใช้ชีวิตเพื่อใช้ในการดำเนินชีวิตในแต่ละวันส่วนนี้จึงทำให้เกิดการเคราะห์พับถือพระพุทธศาสนาไปสู่ทุกชั้นของสังคมอย่างกว้างขวาง (พระราชบรมนุสส์, 2530) จึงกล่าวได้ว่า พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติของคนไทยมาช้านานมีความสัมพันธ์กับคนไทยอย่างแน่นแฟ้นพระพุทธศาสนาจึงนับได้ว่าเป็นศาสนาที่สำคัญสำหรับสังคมไทยเป็นอย่างมาก เพราะวิถีชีวิตของชาวไทยเริ่มตั้งแต่เกิดจนตาย ล้วนมีพุทธิกรรมที่ได้รับอิทธิพลหรือมีผลมาจากหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนา นับตั้งแต่สมัยกรุงสุโขทัยเป็นราชธานี สังคมไทยได้นับถือพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติติดต่อกันมายาวนานจนถึงปัจจุบันนี้เป็นระยะเวลาถึง 700 กว่าปี สิ่งที่เห็นได้ในสังคมไทยในปัจจุบันจึงเต็มไปด้วยสิ่งที่เป็นสัญลักษณ์ทางพระพุทธศาสนาที่มีจำนวนมากมาย เช่น วัด โบสถ์ วิหาร ศาลา การเปรียญ พระปรางค์เจดีย์ ศาลาบำเพ็ญกุศล พระพุทธรูป พระภิกษุสงฆ์ เป็นต้น (จำรงค์ ทองประเสริฐ, 2532) สอดคล้องกับความเห็นของ (พินพันธุ์ นาคตตะ, 2543) ว่า คนไทยเกือบทั้งประเทศนับถือพระพุทธศาสนาโดยมีวัดเป็นศูนย์กลางในการศึกษาอบรมศีลธรรม เพย়ແশศาสนา รวมทั้งด้านสาธารณสุขและการศึกษา วัดเป็นที่ให้คำปรึกษาปัญหา เป็นสถาบันที่ช่วยแก้ไขปัญหาทางครอบครัวทางสังคมและชุมชนจึงแสดงให้เห็นถึงความจำเป็นที่ประชาชนจะต้องพึ่งวัดหรือพระพุทธศาสนาอยู่ตลอดเวลาไม่ว่าจะเป็นประเพณีการบวชเรียนประเพณีการทำความเคราะห์ การกราบไหว้สماชิกครอบครัวจากจะแสดงให้เห็นถึงความเลื่อมใสศรัทธาแล้วยังแสดงให้เห็นความเป็นอันหนึ่งอันเดียวระหว่างฝ่ายภิกษุสงฆ์และฝ่ายราواสวัดจึงมีความสำคัญต่อคนไทยตั้งแต่สมัยโบราณนานมาจนถึงปัจจุบันวัดยังเป็นศูนย์รวมของคนห้องถินเป็นสถานที่ประกอบพิธีกรรมทางศาสนาสืบทอดกันมารวมถึงการดำเนินชีวิตประจำวันในชุมชนประชาชนความเป็นอยู่เนื่องด้วยวัดหรือพระพุทธศาสนาวัดจึงมีความสัมพันธ์กับประชาชนหรือชุมชนจึงนับได้ว่าวัดมีความสำคัญตั้งแต่เกิดจนตายซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นตัวบ่งชี้แสดงให้เห็นได้ถึงหน้าที่สำคัญของวัด

เมื่อวัดมีความสำคัญดังที่กล่าวมาแล้วการบริหารกิจการของวัดหรือการบริหารกิจการของคณะสงฆ์จึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งแต่ในปัจจุบันการบริหารกิจการของวัดหรือการบริหารกิจการของคณะสงฆ์ยังมีปัญหาโดยเฉพาะการบริหารกิจการคณะสงฆ์ในเขตจังหวัดนครปฐมนิยมเกิดปัญหาด้านการปกครองการก่อสร้างและการสื่อสารที่ยังไม่ทั่วถึง บางครั้งยังมีการดำเนินงานที่ล่าช้าในการจัดกิจกรรมในทางพระพุทธศาสนาทั้งแต่ละวัดยังมีการประชาสัมพันธ์ที่ไม่ทั่วถึง สถานที่ของวัดยังจัดการที่ไม่เรียบร้อยไม่เป็นสัดส่วนและที่เห็นได้ชัดคือขาดการมีส่วนร่วมในการทำงานไม่มีความกระตือรือร้นในการทำงานของคณะสงฆ์การร่วมกิจกรรมของสงฆ์ที่ควรปฏิบัติยังขาดตกบกพร่องรวมถึงการบริหารคณะสงฆ์ ผู้นำคณะสงฆ์บางรูปไม่เป็นแบบอย่างที่เหมาะสมเท่าที่ควร การบริหารตามภารกิจของสงฆ์ยังขาดตกบกพร่องมีการละเลยในการปกครองบางครั้งผู้บริหารไม่ให้การดูแลเอาใจใส่ดูแลพระภิกษุสามเณรที่เป็นสاحتิวิหารกิจที่ได้อุปสมบทหรือมายู่อาศัยภายในวัดภายใต้การดูแลทำให้เกิดการปกครองไม่ทั่วถึงจึงเป็นข่าวไม่เว้นแต่ละวันซึ่งส่งผลกระทบอย่างร้ายแรงแก่พระพุทธศาสนาโดย

ทางตรงและโดยทางอ้อม ผู้วิจัยในฐานะเป็นพระภิกษุรูป หนึ่งที่อยู่ในเขตพื้นที่จังหวัดนครปฐม ซึ่งได้รับข้อมูลจากการประชุมประจำปี (สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, 2558) ของคณะสงฆ์ จังหวัดนครปฐมยกตัวอย่างคดีการปลดพระโภศหลิจิตตามรุกษ์เจ้าอาวาสวัดบ้านยางให้พ้นจากตำแหน่งด้วยมีความย่อหย่อนในพระธรรมวินัยและย่อหย่อนในการปกครองคณะสงฆ์จึงให้พ้นจากตำแหน่ง คณะสงฆ์และได้มีการไปตรวจเยี่ยมได้ประเมินการปฏิบัติหน้าที่ได้ข้อสรุปการประเมินปรากฏว่าหลายวัดในจังหวัดนครปฐมยังมีปัญหาในการบริหารกิจการคณะสงฆ์และจากการปฏิบัติของผู้ศึกษาที่มีประสบการณ์ถึง 20 ปี หรือ 20 พระราหูรวมถึงจากการสังเกตการบริหารงานของคณะสงฆ์ในเขตจังหวัดนครปฐมโดยที่ไม่มีความเป็นจริงในด้านของปัญหาดังที่ได้กล่าวมาในเบื้องต้นผู้วิจัยจึงมีความต้องการที่จะศึกษาประสิทธิผลของการบริหารกิจการคณะสงฆ์ในเขตจังหวัดนครปฐมโดยให้เกิดการสอดรับกับพระพุทธศาสนาที่ต้องก้าวไปสู่ยุคโลกาภิวัตน์ที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาอย่างรวดเร็วและไม่หยุดนิ่งเป็นเหตุให้คณะสงฆ์ต้องมีการบริหารกิจการคณะสงฆ์ที่มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลมากกว่าที่เคยเป็นมาในอดีต

ในการบริหารกิจการคณะสงฆ์พระสังฆาริการโดยเฉพาะเจ้าอาวาสมีภารกิจที่เป็นหน้าที่ต้องรับผิดชอบการบริหารจัดการวัดในทุกด้าน โดยให้พระภิกษุสามเณรในวัดทุกรูปได้ร่วมกันรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มความสามารถและการปฏิบัติหน้าที่ต้องก่อให้เกิดประสิทธิผลสูงสุด ซึ่งสอดคล้องกับกรรมการศาสนา (พระพรหนดลก, 2556) ได้กล่าวไว้ว่าการบริหารวัดที่ดี คือการปกครองการบังคับบัญชา做起กับดุแลการให้คำแนะนำให้การสังสอนภิกษุสามเณร และชี้แนะหลักธรรมแก่ราواส ผู้อยู่ในวัดให้มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย ให้อยู่ในศีลธรรมอันดี และดำเนินกิจกรรมด้วยการปฏิบัติหน้าที่ต่างๆภายในวัดให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีอย่างมีประสิทธิภาพและได้ประสิทธิผลสูงสุด ในที่นี้เจ้าอาวาสจึงมีภารกิจที่ต้องรับผิดชอบในการบริหารจัดการภารกิจที่มีวัดในทุกด้าน โดยให้พระภิกษุสามเณรภายใต้วัดทุก ๆ รูปได้ศึกษาหน้าที่ของตนและปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มความสามารถก่อให้เกิดประสิทธิภาพส่งผลก่อให้เกิดประสิทธิผลสูงสุด แต่ปัญหาที่ก่อให้เกิดการบริหารจัดการที่ขาดประสิทธิภาพที่สำคัญ

ที่สุดคือ ยังมีเจ้าอาวาสจำนวนมากที่ยังขาดความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการวัดอย่างมีประสิทธิภาพขาดศักยภาพในการพัฒนาวัด ไม่มีความรู้เพียงพอในการให้การแนะนำส่องประชานที่มากไปกว่านั้นเจ้าอาวาสจำนวนมากยังปล่อยปละละเลยในการดูแลพระภิกษุสามเณรในการปกครองให้ประพฤติปฏิบัติตีปฏิบัติชอบตามพระธรรมวินัย滥ละเลยการดูแลรับผิดชอบเอาใจใส่ในพระภิกษุสามเณรให้ประพฤติปฏิบัติตามพระธรรมวินัยโดยปกครองแบบปล่อยไปตามยถากรรม ไม่มีการสนับสนุนด้านการศึกษาไม่ให้คำแนะนำไม่อบรมสั่งสอนด้านพระธรรมวินัย จึงขาดประสิทธิภาพในปฏิบัติส่งผลส่งผลให้ขาดประสิทธิผลการบริหารจัดการวัดในแนวทางที่ถูกต้องเหมาะสมของการเป็นสมณะสาวรูปที่ดี ดังนั้น เจ้าอาวาสจึงมีหน้าที่สำคัญในการบริหารงานกิจการคณะสงฆ์ (พระราชนบัญญัติคณะสงฆ์, 2505) ตามมาตรา 37 และมาตรา 38

จากเหตุผลเบื้องต้นผู้ศึกษาในฐานะเป็นผู้ช่วยเจ้าอาวาสซึ่งเป็นพระภิกษุรูปหนึ่งที่มีหน้าที่ในการบริหารงาน 6 ด้านในเขตจังหวัดนครปฐม จึงมีความต้องการศึกษาวิจัยเรื่องประสิทธิผลของการบริหารกิจการคณะสงฆ์ในเขตจังหวัดนครปฐมว่ามีการบริหารงานกิจการคณะสงฆ์ที่มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลครบถ้วนทั้ง 6 ด้านหรือไม่ เพื่อนำผลการศึกษาวิจัยไปเผยแพร่ให้พระสงฆ์ระดับผู้บริหารและประชาชนทั่วไปได้ศึกษารับรู้การบริหารกิจการคณะสงฆ์วัดในเขตจังหวัดนครปฐมรวมถึงยังสามารถนำผลการศึกษาวิจัยที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงในการบริหารกิจการของคณะสงฆ์ของวัดในเขตจังหวัดนครปฐมอีกทั้งเพื่อจะนำผลการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ไปใช้เป็นแนวทางและข้อเสนอแนะในการพัฒนาการบริหารกิจการคณะสงฆ์ในเขตจังหวัดนครปฐมให้มีประสิทธิภาพและก่อให้เกิดประสิทธิผลต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

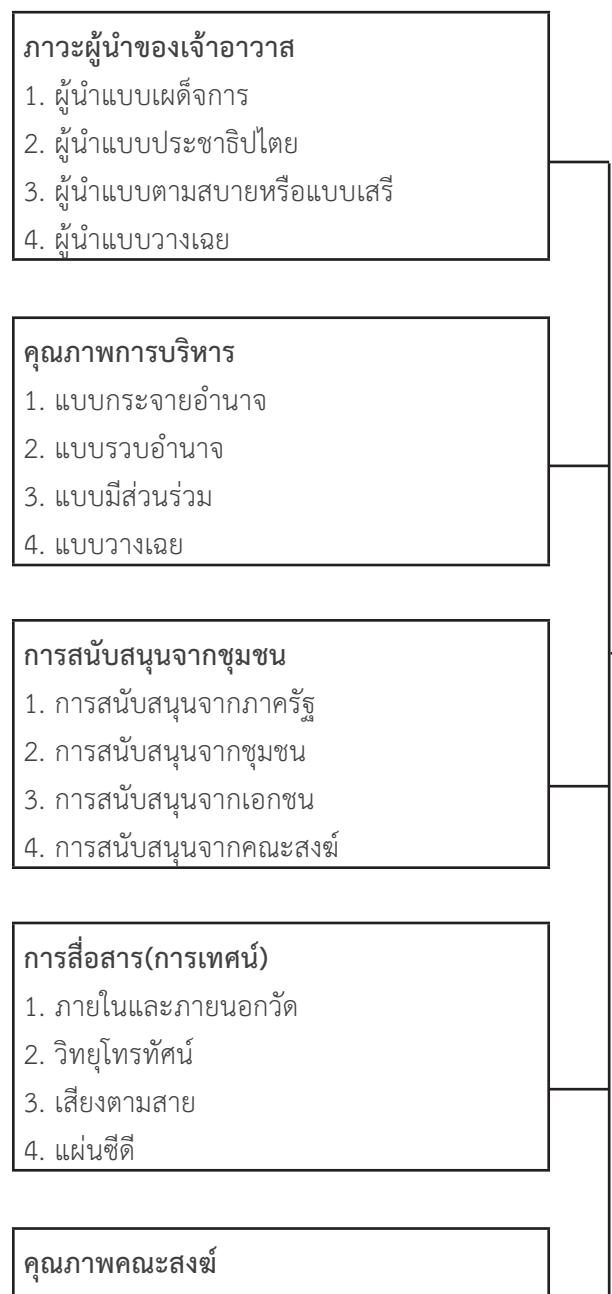
1. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของการบริหารกิจการคณะสงฆ์กรณีศึกษาในเขตจังหวัดนครปฐม
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดประสิทธิผลของการบริหารกิจการคณะสงฆ์ในเขตจังหวัดนครปฐม
3. เพื่อศึกษาแนวทางและข้อเสนอแนะในการ

พัฒนาการบริหารกิจการคณะสงข์ของวัดในเขตจังหวัดนครปฐมให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ในการบริหารกิจการคณะสงข์อย่างมีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

กรอบแนวคิดงานวิจัย

การวิจัยเรื่อง ประสิทธิผลของการบริหารงานกิจการคณะสงข์กรณีศึกษาวัดในเขตจังหวัดนครปฐม มีกรอบแนวคิดดังนี้

ตัวแปรต้น (independent variables)

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ตัวแปรตาม (dependent variables)

ประสิทธิผลของการบริหารกิจการคณะสงข์ กรณีศึกษาวัดในเขตจังหวัดนครปฐม

- ด้านงานการปกครอง
- ด้านงานศาสนาศึกษา
- ด้านงานเผยแพร่ศาสนาธรรม
- ด้านงานศึกษาสังเคราะห์
- ด้านสาธารณูปการ
- ด้านสาธารณูปการสังเคราะห์

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้มุ่งศึกษาประสิทธิผลของการบริหารงานกิจการคณะสงฯ 6 ด้านกรณีศึกษาวัดในเขตจังหวัดนนทบุรี ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตเนื้อหา โดยศึกษาเฉพาะประเด็นประสิทธิผลของการบริหารงานกิจการคณะสงฯกรณีศึกษาวัดในเขตจังหวัดนนทบุรีจำนวน 6 ด้าน ดังนี้ (1) ด้านงานการปกครอง (2) ด้านงานศาสนาศึกษา (3) ด้านงานศึกษาสงเคราะห์ (4) ด้านงานเผยแพร่ศาสนาธรรม (5) ด้านงานสาธารณูปการ (6) ด้านงานสาธารณูปการสงเคราะห์

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วย

1. ตัวแปรอิสระ (independent variables) คือปัจจัยส่วนบุคคลและการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารของพระสังฆาธิการในเขตจังหวัดนนทบุรีผู้ศึกษาตัวแปรดังนี้

1.1 อายุ

1.2 จำนวนพرهชา

1.3 รุ่นการศึกษาสามัญ

1.4 รุ่นการศึกษาทางธรรม

1.5 รุ่นการศึกษาทางเบรียญธรรม

1.6 ภาวะผู้นำของเจ้าอาวาส

1.7 คุณภาพการบริหาร

1.8 การสื่อสาร(การเทคโนโลยี)

1.9 การมีส่วนร่วม

1.10 คุณภาพคณะสงฯ

2. ตัวแปรตาม (dependent variables) คือประสิทธิผลของการบริหารงานกิจการคณะสงฯ วัดในเขตจังหวัดนนทบุรี จำแนกเป็น 6 ด้านตามแบบแผนการบริหารกิจการคณะสงฯ ได้แก่

2.1 ด้านงานการปกครอง

2.2 ด้านงานศาสนาศึกษา

2.3 ด้านงานศึกษาสงเคราะห์

2.4 ด้านงานเผยแพร่ศาสนาธรรม

2.5 ด้านงานสาธารณูปการ

2.6 ด้านงานสาธารณูปการสงเคราะห์

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดพื้นที่ในการศึกษา คือ วัดในเขตจังหวัดนนทบุรี ทำการศึกษาตั้งแต่เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2558 ถึง เดือน มกราคม 2559 เป็นเวลารวม 9 เดือน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ พระสังฆาธิการในเขต จังหวัดนนทบุรี จำนวน 400 รูป ซึ่งผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของคอแครน (Cochran, 1977) ใช้ได้ในกรณีที่ไม่ทราบขนาดของประชากรที่แน่นอนแต่ทราบว่ามีจำนวนมากและต้องการประมาณค่าสัดส่วนของประชากรกำหนดวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (accident sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถามที่มีประเด็นสำคัญที่จะใช้วัดประสิทธิผลของการบริหารกิจการคณะสงฯ มีจำนวนทั้งสิ้น 79 ข้อ หลังจากนั้นผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขจากการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างประชากรที่เป็นตัวแทนของคณะสงฯ ซึ่งไม่ได้อยู่ในเขตพื้นที่การวิจัย ที่กำหนดในการวิจัยครั้งนี้ คือ จังหวัดสมุทรสาคร จังหวัดสุพรรณบุรี 60 ชุดหลังจากนั้น ทำการทดสอบหาความเชื่อมั่น (reliability) โดยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์ (alpha coefficient) ตามวิธีของครอนบัค (Cronbach) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.973 ซึ่งมากกว่า 0.80 ค่าความเชื่อมั่นถือว่าใช้ได้ นำแบบสอบถามจากผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ (Index Objective Congruence--IOC) ได้ค่า IOC 0.80 มากกว่า 0.70 ข้อคำถามถือว่าใช้ได้จากนั้นนำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไข และนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขให้เป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลจริงเป็นอันดับต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยขอหนังสือแนะนำตัวในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากมหาวิทยาลัยชินหัตรโดยมีขั้นตอนดังนี้ ผู้วิจัยทำหนังสือถึงเจ้าคณะจังหวัดและแนบหนังสือในการขอเก็บข้อมูลแต่ท่านเจ้าคณะจังหวัดจังหวัดโดยผ่านทางเลขาเจ้าคณะจังหวัดนครปฐม เพื่อขอเก็บข้อมูล พระสังฆาธิการทุกรายดับในเขตจังหวัดนครปฐม ก่อนที่ผู้วิจัยจะเดินทางไปแจกแบบสอบถามและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ผู้วิจัยได้ประสานงานแต่ละวัดในเขตจังหวัดนครปฐม เพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูล หลังจากนั้นจึงนำแบบสอบถามไปแจกพระสังฆาธิการในเขตจังหวัดนครปฐม พร้อมกันนั้นได้มีการซึ่งรายละเอียดเบื้องต้นของแบบสอบถามทั้งนี้เพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ของข้อมูลที่ได้มากที่สุด โดยแบบสอบถามในการวิจัยมีทั้งหมด 400 ชุด เมื่อผู้วิจัยได้ซึ่งแจ้งแนะนำรายละเอียดและแจกแบบสอบถามหลังจากนั้นแล้วจึงกำหนดวันไปเก็บแบบสอบถามโดยให้ระยะเวลาที่นัดวันเก็บแบบสอบถามใช้ระยะเวลา 60 วัน ก่อนจะถึงกำหนดเวลาันดัดเก็บแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ประสานงานเลขวัดอีกรังสึ่ง เมื่อมีการยืนยันเป็นที่แน่นอนในการกรอกแบบสอบถามเสร็จสมบูรณ์ทั้งหมดแล้ว ผู้วิจัยจึงได้เดินทางไปเก็บแบบสอบถามคืนด้วยตัวเองแล้วคัดแยกแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์ออกเหลือเพียงแต่แบบสอบถามที่สมบูรณ์ถูกต้องแล้วเท่าเพียงนั้น

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ พระสังฆาธิการ คือ เจ้าอาวาส รองเจ้าอาวาส ผู้ช่วยเจ้าอาวาส ในเขตจังหวัดนครปฐมจำนวน 400 รูป วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-Test) และการทดสอบค่าเอฟ (F-Test) ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทาง (Two Way ANOVA) และการหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรการพัฒนาประสิทธิผลการบริหาร ได้แก่ ด้านภาวะผู้นำของเจ้าอาวาส ด้านการบริหารของเจ้าอาวาส ด้านการสื่อสาร (การเทคโนโลยี) ด้านการสนับสนุนจากชุมชนและด้าน

คุณภาพคณะสงษ์ กับตัวแปรตาม ได้แก่ ประสิทธิผลของการบริหารกิจการคณะสงษ์ โดยทำการทดสอบวิเคราะห์ด้วยสถิติ Multiple Regression Analysis กำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติไว้ที่ระดับ 0.05

ผลการวิจัย

คำถาวรวิจัยข้อที่ 1 ประสิทธิผลของการบริหารงานกิจการคณะสงษ์ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน

1. ด้านงานสาธารณูปการ ประสิทธิผลอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.90$, SD=0.38)

2. ด้านงานการปกครอง ประสิทธิผลอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.88$, SD=0.10)

3. ด้านงานศึกษาสงเคราะห์ ประสิทธิผลอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.85$, SD=0.33)

4. ด้านงานศาสนาศึกษา ประสิทธิผลอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.81$, SD=0.16)

5. ด้านงานเผยแพร่ศาสนาธรรม พบร่วม ประสิทธิผลอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.75$, SD=0.22)

6. ด้านงานสาธารณสุขเคราะห์ พบร่วม ประสิทธิผลอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.75$, SD=0.22)

คำถาวรวิจัยข้อที่ 2 ปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดประสิทธิผลของการบริหารงานกิจการคณะสงษ์ ผู้วิจัยจะได้นำเสนอผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดประสิทธิผล ดังนี้

ปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดประสิทธิผลของการบริหารงานกิจการคณะสงษ์โดยภาพรวม ได้แก่ ปัจจัยด้านภาวะผู้นำของเจ้าอาวาส (X_1) มากที่สุด รองลงมา คือ ปัจจัยด้านคุณภาพการบริหาร (X_2) และอันดับสุดท้าย คือ ปัจจัยการมีส่วนร่วมการสนับสนุน (X_3) ตามลำดับ สามารถแสดงสมการได้ดังนี้ สมการพยากรณ์ $Y = 0.759 + 0.4291 + 0.4212 + 0.4183$ ค่า R Square = 0.761 ซึ่งสามารถพิจารณาได้จากการดังต่อไปนี้

คำถาวรวิจัยข้อที่ 3 แนวทางและข้อเสนอแนะในการพัฒนาการบริหารกิจการคณะสงษ์ของวัดในเขตจังหวัดนครปฐมให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ในการบริหารกิจการคณะ

สังเขปอย่างมีประสิทธิผล

การบริหารกิจการคณะสังฆของวัดในเขตจังหวัดนครปฐมสามารถปฏิบัติให้เกิดประสิทธิผลได้จำเป็นต้องอาศัยปัจจัยหลัก 3 ด้าน คือ ปัจจัยด้านภาวะผู้นำของเจ้าอาวาส ปัจจัยด้านคุณภาพการบริหาร ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมการสนับสนุน จำเป็นต้องมีการสนับสนุนให้เกิดปัจจัย 3 ด้านนี้จึงเป็นปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดการบริหารงานกิจการคณะสังฆอย่างมีประสิทธิผล

การอภิปรายผล

1. ปัจจัยด้านภาวะผู้นำของเจ้าอาวาสเป็นปัจจัยอันดับแรกที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการบริหารงานกิจการคณะสังฆ เพราะเหตุว่า เจ้าอาวาสเป็นผู้รับผิดชอบและมีอำนาจสูงสุดในการดำเนินการการบริหารจัดการองค์กรภายในวัดรวมทั้งเป็นผู้ควบคุมกิจกรรมต่างๆให้บรรลุเป้าประสงค์ ซึ่งจะต้องมีคุณสมบัติของความเป็นผู้นำที่ดีต้องยึดหลักธรรมอันเป็นคุณธรรม เพื่อนำพาหมู่คณะและสังคมไปสู่ความสงบสุขตามหลักการทางพระพุทธศาสนา ผู้นำหรือภาวะผู้นำยังเป็นปัจจัยที่สำคัญในการส่งเสริมสร้างให้ผู้บริหารในระดับต่างๆ ในฐานะหัวหน้างานสามารถควบคุมให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติงานเป็นไปตามเป้าหมาย โดยมีความต้องการของหัวหน้างาน ดังนั้น องค์กรทุกองค์กรจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำ เพื่อที่จะนำองค์การให้บรรลุวัตถุประสงค์ และนำไปสู่ความสำเร็จตามนโยบายขององค์การ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ เทื่อง ทองแก้ว (2545, n. 23) ที่ว่า ความเป็นผู้นำเป็นหน้าที่หนึ่งในหลายหน้าที่ของผู้บริหาร ผู้นำกับผู้บริหารจึงแตกต่างกันกล่าวคือ ผู้บริหารเป็นตำแหน่งที่กำหนดขึ้นในองค์การ มีอำนาจโดยตำแหน่งและได้รับความคาดหวังในหน้าที่เฉพาะเจาะจง ซึ่งมุ่งเน้นที่การควบคุม การตัดสินใจ และผู้บริหารจะต้องมีลักษณะของผู้นำ (leadership) ไม่ว่าจะอยู่ในระดับใด ก็ตาม ส่วนผู้นำจะไม่ได้รับมอบอำนาจทางสายงานแต่มีอำนาจโดยวิธีอื่น มีบทบาทที่กว้างกว่าบทบาทผู้บริหาร ดังนั้น ภาวะผู้นำจึงเป็นปัจจัยสำคัญต่อการบริหารหรือต่อตัวผู้บริหาร เพราะภาวะผู้นำจะเป็นเครื่องชี้ให้เห็นความสำเร็จของหน่วยงานจะดำเนินไปด้วยดี และบรรลุวัตถุประสงค์

ขององค์การได้นั้นย่อมขึ้นอยู่กับภาวะผู้นำ (leadership)

2. ปัจจัยด้านคุณภาพการบริหารเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการบริหารงานกิจการคณะสังฆ จัดอยู่ในลำดับที่สอง เพราะ เจ้าอาวาสเป็นผู้ที่รับผิดชอบภารกิจต่างๆ ภายในวัด ดังนั้น เจ้าอาวาสจะต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถในการบริหารงานสูง มีฉันน์การบริหารงานจะไม่สำเร็จ แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารที่ประสบความสำเร็จจะต้องเป็นผู้บริหารที่ดีและมีความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลทำงานเป็นทีมได้ มีความสามารถในการปรับเปลี่ยนให้เข้ากับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไปได้ทุกขณะต้องพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในทุกสถานการณ์ และมีความสามารถในการบริหารงานให้บรรลุเป้าหมายขององค์การได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ เสนะ ติ夷าว (2544, n. 2) ที่ได้นำเสนอหลักสำคัญของการบริหาร มีลักษณะ คือ (1) การบริหารเป็นการทำงานกับคน และโดยอาศัยคน การบริหารเป็นกระบวนการทางสังคม คือ อาศัยกลุ่มคนที่รวมกันทำงานเพื่อบรรลุเป้าหมายขององค์การ ผู้บริหารจะต้องรับผิดชอบให้สำเร็จโดยอาศัยความร่วมมือของบุคคลอื่น มีฉันน์จะทำงานไม่สำเร็จ สาระสำคัญของการบริหารแสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารที่ประสบความสำเร็จจะต้องมีสิ่งต่างๆ เหล่านี้ คือ มีความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่ดี มีความเป็นผู้นำ และสามารถทำงานเป็นทีมได้ มีความสามารถในการปรับเปลี่ยนให้เข้ากับสภาพแวดล้อมได้หากมีการเปลี่ยนแปลงในทุกสถานการณ์และมีความสามารถทำให้งานบรรลุเป้าหมายได้ (2) การบริหารทำให้งานบรรลุเป้าหมายขององค์การเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ขององค์การ ต้องอาศัยความร่วมมือของคนทุกคนจึงจะทำให้สำเร็จเป้าหมายได้

3. ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมการสนับสนุนช่วยส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดประสิทธิผลของการบริหารงานกิจการคณะสังฆ เพราะเหตุว่า เจ้าอาวาสมีบทบาทในการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมจากภาครัฐ เอกชนและประชาชนผู้มีจิตศรัทธา เพื่อทำให้เกิดการระดมความร่วมมือสนับสนุนกิจกรรมต่างๆ ของวัด โดยการสนับสนุนจากภาครัฐเป็นการได้รับการสนับสนุนทางด้านระบบกฎหมายสนับสนุนด้านทุนทรัพย์การก่อสร้างอาคารวัตถุ ช่วยดำเนรงรักษาในการสืบทอดธรรมสนับสนุนผู้เผยแพร่ธรรมผู้ดำเนินไว้ซึ่งธรรมและการเผยแพร่เพื่อสืบท่อ สืบทอดธรรมให้ดำรงอยู่ในโลก สำหรับการสนับสนุนจากภาคเอกชนนั้น เจ้าอาวาสเป็นผู้

ที่มีบทบาทสำคัญ ที่จะจุงใจให้ภาคเอกชนเข้ามาร่วมมือ กับภาครัฐ เพื่อนำทรัพยากรและความรู้ความชำนาญมาใช้ ประโยชน์อย่างเต็มที่ และภาครัฐเองจะเตรียมความพร้อม ตัวเองอย่างไร ทั้งในแง่ความรู้ ความเข้าใจ ในด้านการเงินและการบริหารจัดการความร่วมมือที่มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ความสำเร็จของความร่วมมือภาครัฐและเอกชน ยังขึ้นอยู่กับปัจจัยอื่นๆ เช่น ความมีประสิทธิภาพในแง่ ของกฎหมายที่มีความชัดเจน และเป็นธรรม ความพร้อม และบทบาทของสถาบันที่เกี่ยวข้อง การติดต่อสื่อสารที่ รวดเร็ว และโปร่งใส ความเป็นไปได้ของโครงการ และการสนับสนุนทางการเมืองของภาคประชาชน ความรับผิดชอบ ต่อสังคมของภาคเอกชนในการสร้างความคุ้มค่า และบริการ คุณภาพอย่างเสมอภาค และการเปิดโอกาสอย่างเท่าเทียม กันในการแข่งขันทั้งระหว่างภาครัฐกับภาคเอกชน หรือใน ระหว่างภาคเอกชนด้วยกันเอง ส่วนการสนับสนุนจากผู้มี จิตศรัทธา หมายถึง ความศรัทธาในการสนับสนุนทุนทรัพย์ เพื่อสร้างภาระรัฐในและการจัดโครงสร้างการบริหารอุปสมบท พระภิกษุ สามเณร ภาคฤดูร้อน batchiprahm รวมทั้ง เครื่องใช้ที่มีความจำเป็นแก่สงฆ์ เป็นต้น ทั้งนี้ พระพรหม คุณภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต) (2537, น. 12-15) ได้กล่าวถึง สาเหตุที่รัฐจะต้องมีความสัมพันธ์กับพระพุทธศาสนา คือ (1) เป็นหน้าที่เกี่ยวกับธรรม หรือหน้าที่ต่อธรรม คือ รัฐ โดยเฉพาะผู้ปกครองที่ต้องเป็นผู้ฝ่าธรรม แสดงหารธรรม และเป็นผู้เชิดชูธรรม พระสงฆ์หรือทางฝ่ายศาสนานั้นเป็น ผู้ดำเนินไว้ซึ่งธรรมเป็นผู้เผยแพร่สืบต่อสืบทอดธรรมให้ดำเนิน อยู่ในโลก ในสังคม เพราะฉะนั้น รัฐหน้าที่ในการที่จะ ช่วยผู้ดํารงรักษาสืบทอดธรรมเผยแพร่ธรรมการทำ เช่นนี้ ได้ซึ่งว่า รัฐได้เชิดชูธรรมด้วย

4. จากข้อค้นพบดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า วัดเป็น องค์กรแบบพิเศษ คือ วัดยังมีการบริหารงานแบบดั้งเดิม หรือเป็นการบริหารงานแบบระบบปิด โดยมีเจ้าอาวาส เป็นศูนย์กลางที่สำคัญในการบริหาร โดยการรวมอำนาจ ในการสั่งการและตัดสินใจไว้ที่บุคคลเพียงคนเดียวทำให้ การสั่งการ นโยบายต่าง ๆ เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และบุคลากรเกิดความชำนาญเฉพาะด้านการประสาน งานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับ จักรพันธ์ วงศ์บูรณ์ราหาย (2543, น. 47) ที่ว่าหลักการรวมอำนาจ (centralization) เป็นการรวมอำนาจการปกครอง อำนาจ

หน้าที่ (authority) ในการตัดสินใจวินิจฉัยสั่งการไว้ที่รัฐ ส่วนกลาง อันได้แก่ กระทรวง ทบวง กรม เป็นผู้ดำเนิน การปกครองและจัดทำบริการสาธารณะ มีการจัดระเบียบ การปกครองที่กำหนดให้หน่วยการปกครองในรัฐมีความ สัมพันธ์อย่างใกล้ชิดหลักการรวมอำนาจมีการรวมอำนาจ ในการบังคับหน่วยการปกครองต่างๆ ไว้ที่ส่วนกลางมีการ รวมอำนาจในการวินิจฉัยสั่งการไว้ที่ส่วนกลางในการอนุมัติ รับจับหรือแก้ไข เพิกถอนการกระทำต่างๆ ไว้ที่หน่วยงาน บริหารราชการส่วนกลางการปกครองเป็นไปตามลำดับชั้น ระเบียบการบริหารราชการแผ่นดินรวมทั้งการบริหารงาน บุคคลยังขึ้นอยู่กับส่วนกลางทั้งในด้านการบังคับบัญชา การสรรหา การบรรจุ การแต่งตั้งและสอดคล้องกับ พลิป โป๊ (Flippo, 1971) ได้กล่าวว่า การบริหารงานแบบรวม อำนาจ เรียกว่า ผู้นำแบบอำนาจนิยมจะกำหนดนโยบาย และวางแผนปฏิบัติงานด้วยตนเอง แล้วจึงกำหนดหรือ มอบหมายให้กับสมาชิกทำตามแนวทางและแผนงานที่ ตนกำหนดไว้มักไม่สนใจรับฟังความเห็นข้อเสนอแนะจาก สมาชิกผู้ร่วมงานต้องทำงานและคำสั่งสุดท้ายงานต้องสำเร็จ ซึ่งแตกต่างจากการโดยทั่วไป เช่น องค์กรของระบบ ราชการตัวจริงหรือรัฐวิสาหกิจที่มีการบริหารแบบการ กระจายงานไปตามตำแหน่งหรือสายงานซึ่งสอดคล้องกับ Barber (2003) ได้กล่าวว่า การกระจายอำนาจภายใต้ หลักการแบ่งอำนาจของส่วนกลางไปยังองค์กรในระดับ รองที่ออกไปทำงานในพื้นที่นอก ศูนย์กลางโดยท่องค์การ อยู่ภายใต้หลักการแบ่งอำนาจนี้จะมีอิสระตามสมควร ใน การตัดสินใจต่างๆ ทั้งนี้อำนาจการตัดสินใจยังคงอยู่ที่ ส่วนกลาง บางครั้งจึงเรียกการกระจายอำนาจในลักษณะ นี้ว่าการกระจายอำนาจทางการบริหาร (administration decentralization) หลักการกระจายอำนาจการปกครอง หมายถึง การโอนอำนาจดำเนินกิจการทางปกครองเพื่อ เป็นอิสระจากส่วนกลางด้วยหลักการกระจายอำนาจทาง ปกครอง เช่น รัฐวิสาหกิจหรือองค์การมหาชนที่มีการกระจาย อำนาจอย่างเป็นระบบ

อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าด้วย ทฤษฎีการบริหารแบบดั้งเดิมคือการบริหารงานแบบรวม อำนาจ โดยไม่ได้เปลี่ยนไปตามสภาพแวดล้อมหากเป็น เช่นนี้ต่อไปการบริหารของวัดย่อมไม่ก่อให้เกิดความเจริญ รุ่งเรืองและมีประสิทธิผลในการบริหารงานของวัด ดังนั้น

วัดจึงควรมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงการบริหารงานเสียใหม่ให้มีการเชื่อมโยงมาใช้ทฤษฎีการบริหารงานแบบเปิดโดยให้มีการแบ่งงานตามสายงานไปสู่รองเจ้าอาวาสผู้ช่วยเจ้าอาวาสและพระสงฆ์ที่มีความรู้ความสามารถได้เข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานทั้ง 6 ด้าน

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งนี้

1. งานวิจัยนี้ พบว่า ปัจจัยด้านภาระผู้นำของเจ้าอาวาสมีผลต่อประสิทธิผลของการบริหารกิจการคณะสงฆ์ จึงดำเนินการต่อไปนี้

1.1 ควรมีการฝึกอบรมเจ้าอาวาสในด้านการบริหารก่อนเข้ารับตำแหน่งเจ้าอาวาส โดยเฉพาะการฝึกอบรมภาระผู้นำ หลักการบริหารเพื่อให้เจ้าอาวาสมีความพร้อมในการปฏิบัติกิจด้านการเป็นผู้บริหารวัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล

1.2 ควรมีการกระจายงานไปสู่รองเจ้าอาวาสผู้ช่วยเจ้าอาวาสและควรจัดบุคลากรที่มีประสบการณ์ มีความรู้ความเข้าใจการฝึกอบรมกิจกรรมด้านการบริหารในสถานที่ที่ประสบความสำเร็จในด้านการบริหาร เพื่อเสริมสร้างทักษะ ประสบการณ์ในการบริหารให้กับรองเจ้าอาวาสผู้ช่วยเจ้าอาวาสร่วมถึงพระผู้รับผิดชอบตามสายงานการบริหารที่มีในแต่ละแผนกทุกๆ ด้านเพื่อพัฒนาการบริหารงานเป็นการเตรียมความพร้อมในการเป็นเจ้าอาวาส ในอนาคตและสามารถนำมายกระดับให้กับวัดที่บริหารอยู่ได้อย่างมีประสิทธิผล

2. เนื่องจากงานวิจัยนี้ ค้นพบว่า ปัจจัยด้านคุณภาพการบริหารมีผลต่อประสิทธิผลของการบริหารกิจการคณะสงฆ์ จึงจัดฝึกอบรมหลักการบริหาร แก่เจ้าอาวาสและผู้ช่วยเจ้าอาวาส ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องที่เป็นผู้ช่วยเจ้าอาวาส ในการบริหารด้านต่างๆ ทั้ง 6 ด้าน เพื่อให้รู้แนวทางและวิธีการบริหารกิจการคณะสงฆ์เพื่อให้มีความพร้อมในการปฏิบัติกิจด้านการเป็นผู้บริหารวัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

3. เนื่องจากงานวิจัยนี้ ค้นพบว่า การมีส่วนร่วมสนับสนุนมือที่มีผลต่อประสิทธิผลการบริหารกิจการคณะสงฆ์ จึงเสนอว่า ควรส่งเสริมให้อุบasa ก อุบasa กิษา เข้ามา

มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการวัดในรูปแบบของคณะกรรมการวัด ตลอดจนวางแผนและออกแบบกลยุทธ์เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมจากภายนอกให้มากขึ้น โดยการจัดกิจกรรมทางศาสนาและขอการสนับสนุนจากภาครัฐและเอกชน ตลอดจนประชาชนผู้มีจิตศรัทธาในรูปแบบการเข้ามาร่วมเป็นเจ้าภาพในการจัดกิจกรรมตั้งกล่าวรวมทั้งระดมการสนับสนุนจากภายนอกให้มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น จะทำให้การบริหารกิจการคณะสงฆ์มีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

4. เนื่องจากงานวิจัยนี้ ค้นพบว่า วัดมีการบริหารองค์การระบบปิดจากทฤษฎีแบบตั้งเดิม กล่าวคือ เจ้าอาวาสดัดสินใจกำหนดนโยบาย และวางแผนปฏิบัติงานด้วยตนเอง โดยไม่สนใจรับฟังความเห็นข้อเสนอแนะจากผู้ใต้บังคับบัญชา คือ ผู้ที่มีตำแหน่งตั้งแต่รองเจ้าอาวาสลงไป โดยจะต้องทำตามแผนงานที่เจ้าอาวาสกำหนดไว้ให้สำเร็จ คุล่วง ซึ่งการบริหารรูปแบบดังกล่าวจะทำให้การทำงานการบริหารตกอยู่กับเจ้าอาวาส ส่งผลให้การบริหารงานเป็นไปด้วยความล่าช้าไม่ทันต่อเหตุการณ์ และกำหนดเวลาตลอดจนผู้ที่มีตำแหน่งตั้งแต่รองเจ้าอาวาสลงไป จะไม่มีโอกาสฝึกฝนการบริหารงาน ทั้งทักษะในด้านการวางแผน การตัดสินใจ การแก้ไขปัญหาและการรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย ดังนั้น จึงต้องใช้ทฤษฎีการบริหารกิจการคณะสงฆ์แบบระบบเปิดเพื่อให้มีการกระจายงาน กระจายอำนาจและความรับผิดชอบไปสู่รองเจ้าอาวาส ผู้ช่วยเจ้าอาวาสและพระสงฆ์ที่มีความสามารถเข้ามาร่วมบริหารงาน เพื่อให้การบริหารเป็นอิสระ โดยกระจายอำนาจในการตัดสินใจไปยังผู้บริหารทุกระดับ ให้มีอำนาจในการสั่งการ แก้ไขปัญหาและการตัดสินใจได้ภายในขอบเขตที่กำหนด เป็นการช่วยแบ่งเบาภาระของเจ้าอาวาส และช่วยให้การบริหารงานเป็นไปด้วยความรวดเร็วและทันเหตุการณ์ ตลอดจนเป็นการฝึกฝนบุคลากรให้มีทักษะในการวางแผน การตัดสินใจ การแก้ไขปัญหาและการรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมายอีกด้วย

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาประสิทธิผลของการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของวัดในจังหวัดอื่นๆ
2. ควรมีการศึกษาประสิทธิผลของการบริหาร

กิจการคณสงของวัดในระดับต่างๆ เช่น วัดที่เป็นพระ
อารามหลวง ชั้น 1 พระอารามหลวง ชั้น 2 ตลอดจนวัด
ที่ไม่ได้เป็นพระอารามหลวง

3. ความมีการศึกษาเปรียบเทียบประสิทธิผลของ
การบริหารกิจการของวัดในศาสนาอื่น เพื่อเปรียบเทียบ
ประสิทธิผลการบริหารกับวัดในพุทธศาสนา

References

- Barber, B. R. (2003). *Strong democracy: Participatory politics for a new age*. Los Angeles: University of California.
- Cochran, W.G. (1977). *Sampling techniques* (3rd ed.) New York: John Wiley & Sons.
- Flippo, E. B. (1971). *Principles of personnel management* (3rd ed.) Tokyo: McGraw-Hill.
- Nakata , T. (2000). *Buddhist and Thai society* (2nd ed.) Bangkok: Sahaiblock & Publishing. (in Thai)
- National Office of Buddhism. (2015). *Annual meeting agenda of Buddhist ecclesiastical monks 2015*. Nakornpathom: Anonymous. (in Thai)
- Office of the Council of State. (2003). *The Sangha act of 1962*. Retrieved from <http://www.kridika.go.th> (in Thai)
- Phra Promdilok. (2013). *Sangha*. Nakornpathom: Buddhist Association of Nakornpathom Province. (in Thai)
- Phra Promkunaporn. (1994). *Dharma brings conscious to Thai society*. Bangkok: Buddha Dharma Foundation. (in Thai)
- The Sangha Act of 1992. (1992 ,4th March). *Royal Thai Government Gazette*.109(16). 5-6. (in Thai)
- Tiyao, S. (2001). *Principles of administration* (2nd ed.). Bangkok: Thammasat University. (in Thai)
- Tongkaew, T. (2002). Leadership: Major competence of administration in reformation period. *Academic Journal*, 5(9), 35-43. (in Thai)
- Tongprasert, J. (1998). *Modern western philosophy*. Bangkok: Mahachulalongkornrajavidyalaya University.(in Thai)
- Wongburanavart, C. (2000). *Thai government administration*. Chiangmai: Chiangmai University. (in Thai)

